

سیاست آمریکا در قبال دولت‌های عرب فلسطینیان و اسرائیل: ایده‌هایی برای دولت بایدن

به قلم یوسف العتیبه (/fa/experts/ywsf-altybh/)، سامر خوری (/fa/experts/samr-khwry/)، فلور حسن-ناحوم (/fa/experts/flwr-hsn-nahwm/)، دیوید ماکوفسکی (/fa/experts/dywyd-makwfsky-0/)

۲۶ فوریه ۲۰۲۱

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/us-policy-toward-arab-states-palestinians-and-israel-ideas-and-approaches-biden
العربية (/ar/policy-analysis/alsyast-alamrykyt-tjah-aldwl-alrbyt-walfstynyyn-wasrayyl-afkar-wmqarbat-ladart/)

تحلیل کوتاه

مقامات رسمی رهبران تجاری و کارشناسان سیاسی تاثیر اقتصادی سیاسی و انسانی تلاش‌های مربوط به عادی‌سازی روابط منطقه‌ای از جمله مسئله تقویت صلح دوباره با فلسطینیان را بررسی می‌کنند

در تاریخ اول فوریه انستیتو واشنگتن نشست از مجموعه نشست‌های مباحث سیاست‌گذاری را به صورت آنلاین با شرکت جناب سفیر یوسف العتیبه سامر خوری فلور حسن-ناحوم و دیوید ماکوفسکی برگزار کرد. العتیبه سفیر امارات متحده عربی در آمریکا و وزیر خارجه امارات است. خوری رئیس شرکت مجتمع پیمانکاران (اتحاد المقاولین) بزرگترین شرکت ساختمانی در خاورمیانه است. خانم حسن-ناحوم معاون شهردار اورشلیم در روابط خارجی توسعه اقتصادی بین‌المللی و گردشگری است. ماکوفسکی نیز هموند ممتاز انستیتو زیگلر و نویسنده جستاری است با عنوان «ساختن پل‌های صلح: سیاست آمریکا در قبال کشورهای عربی فلسطینیان و اسرائیل» (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/building-bridges-peace-us-policy-toward-arab-states-palestinians-and-israel>). در زیر خلاصه‌ای از سخنان اعضای شرکت‌کننده در این نشست ارائه شده است.

یوسف العتیبه

عادی‌سازی روابط امارات متحده عربی با اسرائیل همانطور که انتظار می‌رفت پیشرفت خوبی دارد و امارات شاهد تقویت دوجانبه معاملات بازرگانی تجاری و سرمایه‌گذاری است که در دوران پسا کرونا حتما افزایش خواهد یافت. هفته آینده که نخست‌وزیر اسرائیل از امارات دیدار می‌کند همکاری در زمینه تحقیقات سرمایه‌گذاری تجارت و تکنولوژی مورد بحث قرار خواهد گرفت. عادی‌سازی روابط علاوه بر تأثیرات اقتصادی مهمی که دارد موجب ارتقای بی‌سابقه و دلگرم‌کننده‌ای از همکاری بین مردم دو کشور شده است. با این‌همه هنوز معلوم نیست که آیا دولت بایدن مانند دولت ترامپ فعالانه در زمینه عادی‌سازی روابط اسرائیل و اعراب عمل خواهد کرد یا نه. دولت بایدن تا کنون تمرکزش بیشتر بر مسئله همه‌گیری کرونا بوده است.

اساساً «توافق ابراهیم» به منظور جلوگیری از الحاق کرانه باختری به اسرائیل و نجات راه‌حل دو-کشوری (اسرائیل-فلسطین) صورت گرفت. من پیش از انجام این توافق با مقامات کاخ سفید بحث‌های شخصی زیادی داشته‌ام تا پیامدهای مهم منطقه‌ای و بین‌المللی برنامه اسرائیل برای الحاق را به آنها یادآوری کنم. این توافقنامه خیانت به فلسطینیان نبود بلکه برعکس جلوی پیشرفت راه‌حل تک-کشوری را گرفت. در نهایت راه حل دو-کشوری منوط به توسعه تعامل بین اسرائیل و فلسطین است. اگر طرحی هست که نیازمند مشارکت کشورهای چهارگانه عرب است امارات مایل است در آن شرکت داشته باشد. در حال حاضر طرحی که کیفیت زندگی فلسطینی‌ها را بهبود بخشد وجود ندارد.

در زمینه بررسی قانونی فروش جنگنده‌های اف-۳۵ آمریکا به امارات این مسئله یک امر عادی است چون کنگره آمریکا باید این معامله را بررسی و تایید کند. کسانی که در این باره تحقیق می‌کنند متوجه خواهند شد که این معامله از طریق یک روند مذاکره شفاف و قانونمند توافق شده است. این که می‌گویند بررسی کنگره به معنی توقف فروش جنگنده‌هاست ادعای نادرستی است. این توافق به نفع امارات اسرائیل و آمریکا است و من مطمئنم که تایید خواهد شد. اگر تمرکز آمریکا بر رقابت با قدرت‌های بزرگی مثل چین و روسیه است و می‌خواهد حضور منطقه‌ای کمتری داشته باشد باید هم‌پیمانان خاورمیانه‌ای‌اش با ابزارهای مناسب تجهیز شوند. فروش این جنگنده‌ها سود خالص برای ایالات متحده است.

در نهایت صلح فعال بین امارات و اسرائیل منوط به روابط بین مردم دو کشور با رعایت دسترسی برابر و بی‌تبعیض و احترام متقابل است. امارات متحده عربی می‌تواند روابط گرم و سالمی با اسرائیل داشته باشد. حتی اگر عوامل ژئوپلیتیکی که منجر به «توافق ابراهیم» شده را کنار بگذاریم باز هم ضرورت صلح با اسرائیل امری شهودی است. اگر عوامل ژئوپلیتیکی را هم در نظر بگیریم این توافق عقلانی‌تر هم خواهد بود. جامعه تجاری امارات و جوانان این کشور گروه‌هایی اند که اشتیاق بیشتری به عادی سازی روابط با اسرائیل دارند و از گشایش یکی از پویاترین اقتصادهای منطقه استقبال می‌کنند. علاوه بر این اگر «توافق ابراهیم» منجر به افزایش تجارت در آفریقا و سود اسرائیل و امارات شود یک تحول مثبت خواهد بود.

سامر خوری

اگرچه فلسطینی‌ها جزو «توافق ابراهیم» نبودند اما آنها از ذکر برخی از مسائل مربوط به راه‌حل دو-کشوری در توافقنامه قدردانی می‌کردند (که فعلاً در آن نیامده است) از جمله ذکر نام بیت‌المقدس شرقی برقراری کشوری فلسطینی بر اساس مرزهای سال ۱۹۴۷ و غیرقانونی بودن شهرک‌سازی دولت اسرائیل طبق قوانین بین‌المللی. با این حال فلسطینی‌ها آمادگی دارند که گام‌هایی رو به جلو بردارند. جامعه تجاری فلسطینی حامی این توافق است و از هرگونه تعامل تجاری بین اسرائیل و کشورهای عربی که باعث پیشرفت روند صلح شود حمایت می‌کند. مشروط به اینکه باعث تضعیف فلسطینی‌ها نشود.

شش حوزه هست که می‌توان در آنها از توافق ابراهیم برای منافع اقتصادی فلسطینیان استفاده کرد. برای هر کدام از این هدف‌ها اسرائیل باید اجازه دسترسی بیشتر به فلسطینی‌ها بدهد:

- توسعه منطقه C (در کرانه باختری) که پتانسیل ۳ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی را دارد
- توسعه منابع آبی برای فلسطینیان
- دریافت مجوز از اسرائیل برای استفاده از تکنولوژی ۴-جی و ۵-جی که لازمه رقابت اقتصادی است
- سرمایه‌گذاری اماراتی‌ها در بیت‌المقدس شرقی برای حفظ فرهنگ تاریخ و سنت عربی
- آزادی رفت و آمد برای اعضای شرکت‌های تجاری فلسطینی
- توسعه منابع طبیعی

آمریکا و فلسطینیان باید روابط دیپلماتیک سابق خود را دوباره از سر گیرند. دولت بایدن می‌تواند در زمینه‌هایی به موفقیت‌های سریع دست یابد - به عنوان مثال وقتی رهبری فلسطینیان در سطح داخلی خود مسائلی مثل ایجاد تحریکات علیه اسرائیل (مثلاً در کتابهای درسی) و پرداخت به زندانیان را حل و فصل کند.

در مورد ویروس کرونا فلسطینی‌ها منتظر دریافت ۲ میلیون دوز واکسن کرونا از آکسفورد هستند که از اواسط ماه فوریه هر دو هفته یک بار به آنها تحویل داده می‌شود. افزون بر این ۱۰ هزار واکسن اهدایی روسیه نیز در فوریه یا مارس تحویل داده خواهد شد. در حالی که اسرائیل هم واکسن در اختیار بیمارستان‌های فلسطینی قرار داده است.

از آنجا که رهبری فلسطینیان رو به کهنسالی می‌رود لازم است که به نسل‌های جوان‌تر فرصت رهبری داده شود. به همین منظور انتخابات مجلس و انتخابات ریاست جمهوری در ماه می برگزار خواهند شد. سازمان حماس برای شرکت در این انتخابات (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/will-palestinian-election-decree-produce-actual-elections>) باید به الزامات مندرج در منشور سازمان آزادیبخش فلسطین که شامل به رسمیت شناختن اسرائیل و ممانعت از تروریسم است متعهد باشد. ابتدا انتخابات مجلس برگزار می‌شود و پس از آن انتخابات ریاست جمهوری و سرانجام انتخابات سازمان آزادیبخش فلسطین. همکاری دولت بایدن برای اعمال فشار بر حماس و اطمینان از این بابت که این گروه در نیمه راه برگزاری انتخابات کنار نکشد امری ضروری است.

فلور حسن-ناحوم

توافق‌های اخیر مربوط به عادی سازی روابط اعراب با اسرائیل با معاهده‌های پیشین صلح اسرائیل با مصر و اردن تفاوت دارد. جوهر اصلی «توافق ابراهیم» فقط منافع استراتژیک نیست بلکه براساس همکاری‌های دو جانبه‌ای شکل گرفته که هدف آن ایجاد رفاه برای مردم منطقه است.

فلسطینی‌ها و عرب‌های اسرائیلی از مزایای عادی سازی روابط بهره‌مند می‌شوند. شهر اورشلیم پلی طبیعی بین اسرائیل و کشورهای حوزه خلیج فارس است چرا که ۴۰ درصد جمعیت آن عرب اند. این توافق آغازگر فصل جدیدی از سفر گردشگران مسلمان به بیت المقدس شرقی خواهد بود. این شهر اکنون برای گردشگری تجارت و نوآوری‌های تکنولوژیک پیشرفته در حال توسعه است. بیت المقدس شرقی قابلیت این را دارد که به یک مرکز تحقیق و توسعه در خاورمیانه تبدیل شود.

اسرائیلی‌ها مدت‌هاست که ترسی وجودی از نابودی دارند. «توافق ابراهیم» به آنها حسی از امنیت اعتماد به نفس و تعلق داشتن به منطقه می‌دهد و بیانگر یک تغییر بی‌سابقه تاریخی است. این اسرائیلی‌ها فلسطینی‌ها و هم‌پیمانان منطقه‌ای آنها هستند که باید تصمیم بگیرند که در دهه‌های آینده بر چه چیزی متمرکز شوند: ادامه درگیری یا هدایت انرژی به طرف بهداشت عمومی امنیت غذایی و موضوعاتی از این قبیل. سهمی بودن در منطقه یک ضرورت است چرا که فلسطینی‌ها برای همیشه نزدیکترین همسایه اسرائیل خواهند بود.

دیوید ماکوفسکی

دیگر اعضای این جلسه تصویری امیدوارکننده از ثمرات اقتصادی و فرهنگی صلح ارائه کرده‌اند. در واقع «توافق ابراهیم» بر زمینه یک چرخش چشمگیر نسبت به ابتکار صلح عربی سال ۲۰۰۲ شکل گرفته که مبتنی بر این تصور بود که کشورهای عرب تا حل مسئله فلسطین روابط خود با اسرائیل را به صورت نامحدود به تعویق می‌اندازند. این پارادایم هجده سال بی‌نتیجه باقی ماند. منطقه و جهان از آن زمان به بعد دچار تغییرات اساسی شده و کشورهای عرب دیگر نمی‌خواهند منافع ملی خود را به تعویق بیندازند.

افزایش خودکفایی آمریکا در بخش انرژی و چرخش تدریجی آن به طرف آسیا در دوران دو رئیس جمهور قبلی باعث کاهش حضور آمریکا در خاورمیانه شده است. در واکنش به این وضعیت بازیگران منطقه متحدان استراتژیک خود را در میان همسایگان‌شان جستجو کرده‌اند. در حالی که تولیدکنندگان نفت به دنبال این بوده‌اند که چگونه از اقتصاد نفتی متکی به سوخت‌های فسیلی به سمت متنوع ساختن اقتصاد خود حرکت کنند. این عوامل در «توافق ابراهیم» به اوج خود رسید که پیوند سرمایه خلیج فارس با روحیه سرمایه‌گذارانه اسرائیل بود.

ایالات متحده چهار بار سعی کرد تا در سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۸، ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۴ و ۲۰۲۰ منازعه اسرائیل و فلسطینیان را حل کند. اما این تلاش‌ها در هر چهار بار ناموفق بود. امروزه نمودار ون (یا مجموعه‌های همپوشان) بین دیدگاه‌های رسمی اسرائیل و فلسطینیان در مورد مسائل اساسی همپوشانی نشان نمی‌دهد و حل منازعات بین آنها عملاً ممکن نیست. با این حال ایالات متحده نمی‌تواند این موضوع را نادیده بگیرد چرا که این وضعیت می‌تواند منجر به تشکیل یک کشور واحد شود که هویت اسرائیلی و عزت فلسطینی را خدشه‌دار سازد. در حال حاضر امکان تشکیل دو کشور وجود ندارد اما نمی‌توان آن را هم نادیده گرفت.

افراد نزدیک به دو طرف طیف سیاسی به «توافق ابراهیم» به عنوان جاده‌ای نگاه می‌کنند که فلسطینی‌ها را دور می‌زند. در واقعیت این توافق‌ها به منزله پلی است که زمینه را برای حرکت‌های موازی و کوچکی فراهم می‌کند که باعث پیشبرد صلح اسرائیل و فلسطینیان می‌شود.

چنین اقداماتی ممکن است شامل عربستان سعودی نیز باشد که بزرگترین پاداش برای اسرائیل محسوب می‌شود. تا زمانی که ملک سلمان زنده است عادی سازی کامل روابط اسرائیل با سعودی‌ها غیرممکن است. با این حال رضایت ریاض برای عادی‌سازی روابط بحرین با اسرائیل ضروری بوده است. سعودی‌ها همچنین به هواپیماهای اسرائیلی اجازه داده‌اند تا از حریم هوایی این کشور در مسیر پرواز به امارات استفاده کنند. از همه مهمتر این است که بندر بن سلطان سفیر سابق عربستان سعودی در سلسله برنامه‌هایی در کانال خبری العربیه شرکت کرد تا به بحث درباره تغییر شکل روایت اسرائیل و فلسطین (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/will-palestinian-election-decree-produce-actual-elections>) بپردازد و فرصت‌های صلحی را که فلسطینی‌ها از دست داده‌اند برجسته سازد. از حالا به بعد عربستان سعودی هم می‌تواند در مسیر عادی‌سازی کامل روابط اعراب و اسرائیل قدم‌های کوچکی به سمت اسرائیل -شاید با باز کردن یک دفتر سرمایه‌گذاری یا جهانگردی- بردارد.

اگر اسرائیل مسئولیت فعالیت‌های مربوط به شهرک‌سازی در خارج از مرز امنیتی کرانه باختری را نپذیرد ایالات متحده باید با موضع‌گیری متفاوت خود در قبال شهرک‌سازی با این کار مقابله به مثل کند. این رویکرد ایالات متحده همگام با اقدام‌های جزئی عربستان سعودی در جهت عادی‌سازی روابطش با اسرائیل این کشور را برمی‌انگیزد که انتخاب روشی داشته باشد و راه حل دو-کشوری را به خطر نیندازد. وقتی که امکان‌پذیر باشد گزینش مشابهی بین عادی‌سازی روابط با امارات و طرح الحاق کرانه باختری به اسرائیلی‌ها داده شد. اکثریت قریب به اتفاق آنها طرح عادی‌سازی روابط با امارات را ترجیح دادند. بنابراین واشنگتن باید بین شهرک‌سازی در آن سوی مرز کرانه باختری که با مدل دو-کشوری مغایرت دارد و شهرک‌سازی در این سوی مرز که با مدل دو-کشوری سازگار است تفاوت قائل شود. این سیاست مقدماتی بر شهرک‌های موجود متمرکز نیست یا به تایید فعالیت‌های شهرک‌سازی را نمی‌پردازد بلکه به جای آن بر باز نگه داشتن باب مذاکره برای راه حل دو-کشوری متمرکز خواهد بود.

در قبال تعهد اسرائیل به اصل مبادله ارضی و متوقف ساختن شهرک‌سازی در خارج از مرز کرانه باختری عربستان سعودی ممکن است قدم‌های دیگری در جهت عادی‌سازی روابط با اسرائیل بردارد. در هر صورت در حال حاضر انجام یک توافق سیاسی چشمگیر با فلسطینیان غیرممکن است. از این رو دولت بایدن باید برای حفظ راه حل دو-کشوری به شکل خلاقانه‌ای عمل کند.

این خلاصه مباحث نشست را شرایدن کول تهیه کرده است. مجموعه نشست‌های مباحث سیاست‌گذاری مدیون حمایت سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن است.

یوسف العتیبه از سال ۲۰۰۸ به عنوان سفیر امارات متحده عربی در آمریکا خدمت کرده و وزیرخارجه دولت امارات بوده است. سامر خوری یک فلسطینی تبار اهل منطقه صفد در الجلیل و رئیس شرکت «اتحاد المقاولین» بزرگترین شرکت ساختمان سازی در خاورمیانه است. فلور حسن-ناحوم معاون شهردار اورشلیم و مسئول روابط خارجی و توسعه اقتصادی بین المللی و گردشگری است. دیوید ماکوفسکی هموند برجسته انستیتو واشنگتن و مدیر پروژه کورت در زمینه روابط اسرائیل-اعراب است.

درباره نویسنده

یوسف العتیبه ([fa/experts/ywsf-altybh/](#))

یوسف العتیبه از سال ۲۰۰۸ به عنوان سفیر امارات متحده عربی در آمریکا خدمت کرده و وزیرخارجه دولت امارات بوده است.

سامر خوری ([fa/experts/samr-khwry/](#))

سامر خوری یک فلسطینی تبار اهل منطقه صفد در الجلیل و رئیس شرکت «اتحاد المقاولین» بزرگترین شرکت ساختمان سازی در خاورمیانه است.

فلور حسن-ناحوم ([fa/experts/flwr-hsn-nahwm/](#))

فلور حسن-ناحوم معاون شهردار اورشلیم و مسئول روابط خارجی و توسعه اقتصادی بین المللی و گردشگری است.

دیوید ماکوفسکی ([fa/experts/dywyd-makwfsky-0/](#))

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲

Farzin Nadimi

([policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology](#))

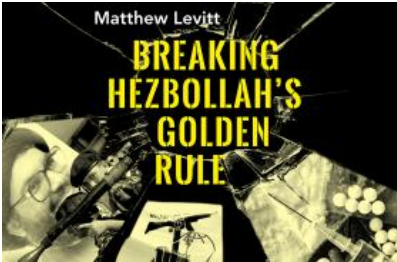
BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲

Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzhy/\)](#) خلیج و سیاست حوزه انرژی

[\(fa/policy-analysis/rwabt-rb-w-asrayl/\)](#) روابط عرب و اسرائیل

[\(fa/policy-analysis/syast-amryka/\)](#) سیاست آمریکا

[\(fa/policy-analysis/fraynd-slh/\)](#) فرایند صلح

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/asrayl/\)](#) اسرائیل

[\(fa/policy-analysis/kshwrhay-hashyhkhlyj-fars/\)](#) کشورهای حاشیه خلیج فارس

[\(fa/policy-analysis/flstynyha/\)](#) فلسطینی‌ها